

PS

Kampen fortsætter
Christian Langballe og Marie Krarup vil fortsætte kampen mod islam, når deres fædre stopper i Folketinget ved næste valg
Side 3

“For mennesker, der har noget at skjule, er de en tikkende bombe

Portræt af Wikileaks – folkets efterretningstjeneste. Side 6

MARGRETHE®

Hvad er ligheden mellem B&O og Margrethe II? Begge er blandt de stærkeste danske brands. For dronningen, som fylder 70 år på fredag, har – også længe inden begrebet blev kendt – brandet sig selv uhyre professionelt, mener eksperterne. Vi tegner et portræt – ikke af mennesket, men fænomenet og institutionen Dronningen.

PORTRÆT
KIM FABER

Hvis man i 1984 slog ordet 'brand' op i en nudansk ordbog, fik man to forklaringer: en ild, der er opstået ved et uheld – eller en kornsygdom fremkaldt af svampe. Og Brande var i alle danskeres bevidsthed en stationsby i Midtjylland, som var kendt for sine gavlmalerier og intet andet.

Derfor ville det også være blevet betragtet som sort snak, hvis nogen havde påstået, at dronning Margrethe på den sidste dag i 1984, klokken lidt over 18, da hun var nået cirka midt ind i sin årlige nytårstale til nationen, gik i gang med at bygge sit brand op. Men det var ikke desto mindre, hvad hun gjorde.

Slår man i dag 'brand' op i Politikens Nudanske Ordbog, er der kommet en ny betydning til siden dengang midt i fattig-80'erne. Det engelske ord for 'varemærke' er de seneste år let og ubesværet gledet ind i dagligdansk tale, og i dag er alle lige fra deltagerne i inferiøre tv-realityshow over hæderkronede virksomheder til medlemmerne af det danske kongehus bevidste om betydningen af at brande sig.

“Så kommer vi med vores 'danske humor' og små, dumsmarte bemærkninger fra nytårstalen 1984

»Jeg brander mig, altså er jeg«, som den franske filosof Descartes engang (næsten) sagde.

Men tilbage til nytårstalen. At den danske monark 31. december holder en tale til sit folk, er en tradition, der stammer tilbage fra 1941 under den tyske besættelse. Dengang hed kongen Christian X, og mediet var radioen. Første gang nytårstalen blev transmitteret i tv, var i 1959, og nu var Frederik IX konge. Han var ikke,

kan man rolig sige uden at begå majestætsfornærmelse, nogen stor taler og sad og stirrede stift ned i manuskriptet uden øjenkontakt med sine undersåtter.

Talernes indhold var heller ikke noget at skrive hjem om. De blev forfattet i Statsministeriet og beskrev i generelle vendinger verdens begrædeligheder – krig, sult og naturkatastrofer – og ikke mindst danskernes ædle bestræbelser på at afhjælpe problemerne nede i de varme lande. Derudover indeholdt nytårstalerne stort set kun de traditionelle hilsner til Færøerne, Grønland og søens folk – samt til politiet, forsvaret og danskere, der af en eller anden grund var kede af det.

I 1972, 14. januar, døde kong Frederik. Dagen efter blev kronprinsesse Margrethe af daværende statsminister Jens Otto Krag udråbt til Danmarks dronning og overtog dermed alle sin fars forpligtelser – herunder pligten til at holde nytårstale. De første år var det en tydeligt nervøs ung dronning Margrethe, der læste op af Statsministeriets diplomatiske ligegyldigheder – krydret med betragtninger som denne fra talen i 1973:

»Få timer skiller os nu fra det nye år. Hvad det vil bringe, ved vi ikke. Foran os ligger vinteren, det kan føles både mørkt og koldt, og foråret er måske sværere at øjne end ofte før. Lad os ikke tabe modet, men fortrøstningsfuldt ønske hinanden et glædeligt nytår. Er det end koldt derude, skal varmen i vore hjerter ikke mangle.«

Men i takt med at dronningen fandt sig til rette i rollen som danskernes regent, begyndte hun selv at tage større ansvar for nytårstalens ordlyd. Dronningen var, som Jens Otto Krag få dage før kong Frederiks død noterede i sin dagbog, betydelig mere politisk vidende end sin far. En egenskab, Krag som statsminister i øvrigt ikke var helt tryk ved. For hvad kunne der ikke ske af ulykker, hvis Margrethe faktisk begyndte at sige noget i sine taler?

Det nåede Krag aldrig selv rigtig at opleve. Han døde i 1978, seks år før dronning Margrethe for alvor trådte i karakter med nytårstalen i 1984. Året er i dag mest husket for, at det danske fodboldlandshold i sin første deltagelse i et europamesterskab nåede frem til semifinalen i Frankrig. Og så for de ord, der faldt nogle minutter inde i nytårstalen – da dronning Margrethe for alvor gik i gang med at brande sig selv:

»Med vidt forskellig baggrund kommer flygtninge hertil, kvæstede somme tider både på sind og krop. Vi tager imod dem

Tegning: Anne-Marie Steen Petersen